

Aan: gemeenten waar de VNPF-leden heeft.

Het cruciale belang van landelijke programmeringsmiddelen voor uw lokale muziekklimaat

Amsterdam, 10 juli 2026

Geacht college,
Geachte wethouder,

Uw gemeente investeert in een lokaal muziekklimaat. Die investering staat of valt niet alleen met gebouwen, podia, festivals en exploitatie. Zij staat ook met de vraag of er landelijk voldoende ruimte blijft voor programmering, presentatie, afname en artistiek risico.

De Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF) vraagt u daarom om in VNG-verband en richting het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te bepleiten dat in het cultuurbestel vanaf 2029 landelijke middelen voor programmering, presentatie en afname van live muziek behouden en structureel versterkt worden. Niet als vervanging van gemeentelijke exploitatiesubsidies, maar als noodzakelijke aanvulling daarop.

Gemeentelijke exploitatiesubsidies maken het mogelijk dat podia en festivals als lokale infrastructuur kunnen bestaan. Landelijke programmerings- en afnamemiddelen zorgen ervoor dat die infrastructuur ook inhoudelijk kan functioneren. Zij bieden ruimte voor nieuw talent, artistiek risico, divers aanbod, regionale spreiding, publieksopbouw en passende betaling van artiesten.

Als die landelijke middelen wegvallen, versmallen of onvoldoende meegroeien, verschaalt het aanbod lokaal. Ook neemt de druk op gemeentelijke middelen toe. Uw gemeente kan dan nog steeds investeren in gebouwen en exploitatie, maar het wordt moeilijker om de inhoudelijke doelen van uw cultuurbeleid te realiseren.

Wat wij u concreet vragen

Wij vragen u om in bestuurlijk overleg met het Rijk, via de VNG en waar mogelijk rechtstreeks richting OCW drie boodschappen onder de aandacht te brengen:

1. voorkom dat het nieuwe cultuurbestel vooral productie versterkt, maar presentatie, programmering en afname verzwakt;
2. erken poppodia en popfestivals als noodzakelijke schakels voor talentontwikkeling, publieksopbouw, regionale spreiding en artistieke vernieuwing;
3. borg dat landelijke middelen gemeentelijke investeringen versterken, in plaats van deze verder onder druk te zetten.

Het nieuwe cultuurbestel biedt een kans om productie, presentatie, publieksopbouw en talentontwikkeling beter met elkaar te verbinden. Die kans moet worden benut om het muziecosysteem in Nederland toekomstbestendig te maken.

Poppodia en festivals versterken stad en regio

Uit een recente VNPF-inventarisatie naar programmering buiten het eigen gebouw of festivalterrein blijkt hoe breed de lokale en regionale functie van poppodia en festivals is. Van de 44 respondenten gaven 38 organisaties aan dat zij in 2025 ook buiten hun eigen locatie programmeerden. Samen ging het om minstens 148 externe locaties. Muziek wordt daarmee letterlijk de stad en regio in gebracht: naar museum- en erfgoedlocaties, horeca, theaters, schouwburgen, pleinen, straten, parken, buurthuizen en andere publieke of tijdelijke plekken.

Die programmering buiten de eigen locatie is geen randactiviteit. Zij is vaak een structureel onderdeel van de manier waarop poppodia en festivals hun lokale en regionale functie vervullen. De inventarisatie laat zien dat deze programmering bijdraagt aan talentontwikkeling, jongerenbereik, leefbaarheid, sociale cohesie, citymarketing, toegankelijkheid en de aantrekkelijkheid van stad en regio.

Poppodia en festivals zijn dus geen geïsoleerde voorzieningen. Zij functioneren als knooppunten in het culturele leven van stad en regio. Eén organisatie maakt vaak programmering op meerdere plekken mogelijk. Investeren in poppodia en festivals heeft daardoor een hefboomwerking: het versterkt niet alleen één gebouw of evenement, maar een breder netwerk van speelplekken, samenwerkingen, publieksrelaties en talentontwikkeling.

Wanneer landelijke programmerings- en afnamemiddelen wegvallen of versmallen, komt ook die bredere functie onder druk te staan. Dan gaat het niet alleen om minder programma binnen de eigen zaal, maar ook om minder muziek in wijken, op pleinen, in erfgoedlocaties, in horeca, in theaters en op andere plekken waar inwoners elkaar ontmoeten.

Een nieuw cultuurbestel vraagt om nieuwe bestuurlijke afspraken

De komende periode worden belangrijke keuzes voorbereid over de inrichting van het landelijke cultuurbestel vanaf 2029. Die keuzes raken niet alleen rijksge subsidieerde instellingen. Zij hebben ook gevolgen voor uw cultuurbeleid, voor de culturele infrastructuur in uw gemeente en voor de positie van poppodia en popfestivals in het Nederlandse muziekecosysteem.

De directe aanleiding is de discussie over de herziening van het cultuurbestel en de voorgenomen verlenging van de subsidieperiode van vier naar acht jaar. De VNG heeft in haar zienswijze op de wijziging van de Wet specifiek cultuurbeleid terecht benadrukt dat zo'n wetswijziging niet los kan worden gezien van nieuwe bestuurlijke afspraken tussen Rijk, provincies en gemeenten. Volgens de VNG moeten gezamenlijke doelen, verantwoordelijkheden, rollen en taken opnieuw worden gedefinieerd.

Ook de VNPF ziet dat als noodzakelijk. Een langere subsidieperiode kan stabiliteit bieden, maar alleen als goed wordt gekeken naar de inrichting en representativiteit van het bestel als geheel. Het debat over het toekomstige cultuurbestel moet daarom niet alleen gaan over de vraag of subsidieperioden vier of acht jaar duren. De

fundamentele vraag is of het bestel voldoende aansluit bij de culturele praktijk van vandaag en morgen.

Popmuziek behoort tot de grootste cultuurvormen van Nederland in termen van publieksbereik, maatschappelijke participatie en economische betekenis.

Tegelijkertijd is de positie van popcultuur binnen de structurele rijksgefinancierde culturele infrastructuur nog altijd zeer beperkt. De VNPF heeft eerder richting de Tweede Kamer aangegeven dat minder dan 2% van de middelen binnen de culturele Basisinfrastructuur naar popmuziek gaat. Recenter onderzoek suggereert zelfs dat het aandeel van popmuziek in de rijkscultuursubsidies mogelijk dichterbij 1% ligt.

Voorkom een ouderwetse knip tussen maken, spelen en publiek bereiken

De herinrichting van het bestel mag niet leiden tot verdere verzwakking van presentatie, programmering, spreiding en talentontwikkeling. Het is voorstelbaar dat de Basisinfrastructuur kleiner wordt, mede door de overgang van een vierjarige naar een achtjarige subsidieperiode. Ook is voorstelbaar dat meer producerende organisaties een beroep zullen doen op het Fonds Podiumkunsten of op een nieuw te vormen rijksfonds. Als meer organisaties een beroep moeten doen op dezelfde middelen, zonder dat het budget meegroeit, neemt de druk op de beschikbare budgetten verder toe.

Een reëel risico is dat opnieuw wordt teruggegrepen op een verouderde taakverdeling: het Rijk voor productie, provincies voor distributie en gemeenten voor accommodaties. Die gedachte past niet meer bij de werkelijkheid van de huidige culturele infrastructuur en cultuurconsumptie.

3

Zeker in de popmuziek is talentontwikkeling geen lineair proces dat begint bij productie en pas daarna via distributie bij publiek terechtkomt. Popmuziek ontstaat, groeit en ontwikkelt zich juist in nauwe wisselwerking met het livecircuit. Voor uw gemeente is dat relevant. Uw lokale podium of festival is niet alleen een plek waar aanbod wordt getoond. Het is ook een plek waar artiesten zich ontwikkelen, publiek wordt opgebouwd en inwoners kennismaken met nieuwe muziek, nieuwe genres en nieuwe makers.

Wanneer landelijke middelen voor programmering en afname wegvallen of versmallen, raakt dat dus direct aan de werking van uw lokale culturele infrastructuur.

Programmeringsmiddelen zijn een noodzakelijke schakel in het popmuziekecosysteem

In delen van de podiumkunsten worden producties of producerende gezelschappen rechtstreeks ondersteund. In de popmuziek is dat nauwelijks het geval. Popartiesten ontvangen in de regel geen structurele productiesubsidie. Hun ontwikkeling vindt vooral plaats in de praktijk: door te spelen, publiek op te bouwen, ervaring op te doen en stap voor stap door te groeien binnen een circuit van podia en festivals.

In de praktijk zijn landelijke afname- en programmeringsmiddelen voor de popsector daarom een van de weinige instrumenten die direct ruimte bieden voor programmering, presentatie en afname. Zij zijn geen vervanging van andere steun, maar een van de weinige directe vormen van landelijke ondersteuning voor de ontwikkeling, presentatie en spreiding van live popmuziek.

Juist daarom zijn deze middelen van groot belang. Zij zorgen ervoor dat podia, festivals en andere programmerende organisaties ruimte kunnen maken voor artiesten die artistiek relevant zijn, maar nog niet vanzelfsprekend grote publieksaantallen trekken. Zo ontstaat een circuit waarin nieuw en onderscheidend aanbod kan worden gepresenteerd, publiek nieuwe muziek kan ontdekken en artiesten passend betaald kunnen worden.

Deze middelen versterken dus niet alleen de positie van podia en festivals. Zij versterken ook de positie van artiesten. Meer programmeerruimte betekent meer speelplekken, betere voorwaarden, meer publieksopbouw en een reëlere vergoeding voor optredens. Zonder die ruimte worden podia en festivals vaker gedwongen te kiezen voor bewezen publieksuccessen. Dat is begrijpelijk vanuit de exploitatie, maar het versmalt het aanbod en verzwakt de ontwikkelroute voor nieuw poptalent.

Het podium- en festivalcircuit is de ladder voor poptalent

Een sterk podium- en festivalcircuit functioneert als ladder voor poptalent. Artiesten beginnen vaak op kleine podia, bouwen publiek op, maken vlieguren, ontwikkelen hun geluid en zeggingskracht en groeien vervolgens door naar grotere zalen, festivals en een breder publiek.

Als de ruimte voor programmering afneemt, verzwakt die ladder. Dat raakt individuele artiesten en podia, maar ook het hele Nederlandse muziekecosysteem. Het raakt ook uw gemeente. Zonder een sterk livecircuit krijgen popartiesten minder kansen om zich te ontwikkelen, publiek op te bouwen en een duurzame beroepspraktijk op te bouwen. Daardoor wordt het voor gemeenten moeilijker om inwoners een vernieuwend, divers en toekomstbestendig muziekaanbod te bieden.

Programmeringsmiddelen maken het mogelijk dat podia niet uitsluitend hoeven te programmeren op basis van verwachte publieksaantallen of commerciële haalbaarheid. Zij bieden ruimte voor artistieke kwaliteit, vernieuwing, lokale en regionale spreiding, nichegenres, nieuw talent en maatschappelijk relevante programmering.

Voor beleidsdoelen als regionale spreiding, toegankelijkheid, diversiteit en talentontwikkeling zijn afname- en programmeringssubsidies daarom bijzonder direct van belang. Zij bepalen mede waar aanbod te zien is, welke makers een podium krijgen, welke publieksgroepen worden bereikt en of er ruimte blijft voor nieuwe genres, nicheprogrammering en experiment.

Uw lokale cultuurbeleid verliest kracht als landelijke middelen wegvallen

Een sterke lokale infrastructuur vraagt om een goede verbinding tussen landelijke en gemeentelijke middelen. Uw gemeente kan presentatieplekken ondersteunen, maar heeft het Rijk nodig om ervoor te zorgen dat er ook voldoende ruimte blijft voor programmering, artistiek risico, afname, spreiding en talentontwikkeling. Als landelijke steun wegvalt of versmalt, wordt uw lokale muziekklimaat kwetsbaarder. Ook worden uw gemeentelijke investeringen minder effectief.

Gemeenten investeren in de livepopsector om culturele, maatschappelijke en economische doelen te realiseren: een levendig aanbod, publieksbereik, talentontwikkeling, participatie, aantrekkelijkheid van stad en regio en een sterke lokale culturele infrastructuur. Die doelen worden moeilijker haalbaar wanneer landelijke middelen voor programmering en presentatie worden afgebouwd of onvoldoende worden meegewogen in het nieuwe bestel.

Dit raakt dus niet alleen de popsector. Het raakt ook de doelmatigheid van uw publieke investeringen. Wanneer uw gemeente investeert in podia en festivals, maar landelijke middelen voor programmering, presentatie en afname ontbreken, verliezen die gemeentelijke investeringen aan kracht. Dan blijft de infrastructuur misschien bestaan, maar wordt het moeilijker om de inhoudelijke doelen van uw cultuurbeleid te realiseren.

Een toekomstbestendig bestel vraagt om de hele keten

De VNG heeft in haar zienswijze benadrukt dat cultuur voor alle inwoners toegankelijk, bereikbaar en aantrekkelijk moet blijven. Ook onderschrijft zij doelen als voldoende kansen voor creatief en kunstzinnig talent, toegang tot cultuur ongeacht woonplaats of inkomen, een pluriform aanbod waarin het bestaande wordt gekoesterd en het nieuwe wordt omarmd, en een wederkerige relatie tussen cultuur en samenleving. Juist deze doelen vragen om voldoende ruimte voor programmering, presentatie en talentontwikkeling in het toekomstige bestel.

5

Wij hopen dat u dit belang in uw bestuurlijke contacten met het Rijk en de VNG wilt onderstrepen. De herziening van het cultuurbestel is niet alleen een risico, maar ook een kans. Het nieuwe bestel kan productie, presentatie, publieksopbouw en talentontwikkeling beter met elkaar verbinden. Die kans moet worden benut om het muziekecosysteem in Nederland toekomstbestendig te maken, en niet om presentatie, programmering en talentontwikkeling verder onder druk te zetten.

Met vriendelijke groet,

Berend Schans
Directeur-bestuurder
Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF)